

תוכן עניינים

3.....	מבוא
5.....	1.0 יונתן נתניהו – ביוגרפיה
5.....	2.0 מיתוס, גבורה ותקשורת
5.....	2.1 מיתוס
6.....	2.2 מיתוס יוני נתניהו :
7.....	2.3 תקשורת וזיכרון קולקטיבי
8.....	2.3.1 תקשורת ובניית מיתוס הגיבור הקולקטיבי
10.....	2.4 הגיבור הלאומי כיום
11.....	2.5 אירועים יוצרי דעת קהל
12.....	3.0 יצירת מיתוס 'יוני נתניהו'
12.....	3.1 תקשורת ודעת קהל
15.....	3.2 שינוי השם 'ממבצע כדור רעם' ל'מבצע יונתן'
16.....	3.3 המבצע בראי הקולנוע והספרות
17.....	3.4 משפחתו של יוני נתניהו
18.....	3.4 שמעון פרס
19.....	3.5 שכתוב מהלכיו של 'מבצע יונתן'
20.....	4.0 דיון
23.....	מסקנות :
25.....	ביבליוגרפיה
26.....	נספחים

מבוא

מיתוסים, סיפורי מורשת וגיבורים – כל אלו הם חלק מנראטיב תרבותי, וקיים בכל התרבויות בכל העולם. בישראל הנראטיב הלאומי היווה חלק מרכזי מהצלחת "כור ההיתוך" בין העולים שהגיעו ממדינות שונות מכל קצוות העולם.

יצירת מיתוסים על אירועים ועל דמויות בתחומי ציונות ולאומניות משותפת, הייתה נחלתה של התקשורת שהתגייסה לטובת מימוש הרעיון הציוני עוד לפני קום המדינה (סופר, 2011).

בעבודת מחקר זו ייבחן "מיתוס יוני נתניהו" בסיפור ההצלחה והגבורה של מבצע אנטבה.

יבחנו הסיבות שהביאו לבניית מיתוס יוני נתניהו, הגורמים והאנשים שקידמו את המיתוס, ומקדמים אותו עד ימינו.

כמו כן, תיבחן חלקה של התקשורת בהשגרת המיתוס בחברה הישראלית באופן כללי ובאופן ספציפי במיתוס יוני נתניהו.

שאלת המחקר: כיצד נוצר מיתוס יוני נתניהו? איך התקשורת השפיעה על מיתוס יוני נתניהו? ומה קרה למעמד המיתוס לאורך השנים עד היום?

שאלת מחקר זו נבחרה, מאחר ומיתוס יוני נתניהו הינו מיתוס שקיים עד עצם היום הזה, ונמצא רבות בסיקורי התקשורת, חדשות ועיתונים. כמו כן, המיתוס נוגע באופן אישי לראש ממשלת ישראל היום – בנימין נתניהו, ועל כן מחייה את המיתוס באופן אוטומטי. נוסף על כך, מיתוס מבצע אנטבה, אשר מיוצג במיתוס יוני נתניהו, הוא אחד הביטויים המושלמים למיתוס הצבר הישראלי. מיתוס שמכיל את כל המרכיבים הדרמטיים, ועל כן נכתבו עשרות ספרים, סרטים ואפילו מחזמר בשמו של מיתוס זה (ברוג, 2016). שמעון פרס אמר בזמנו: "ככל שהזמן חולף הופך מבצע יונתן ממבצע לאגדה" (קיסטר, 1981).

האם האמרה הזאת מציינת בדיוק את מה שמיתוס הוא בעיני הציבור והתקשורת? האם הדבר נכון בהקשר של מיתוס יוני נתניהו?

ההד התקשורתי העולמי, הוויכוחים אודות מהלכי המבצע ומתכנני המבצע, אופי המבצע, העיסוק הפוליטי בגיבור המבצע ובהשלכותיו, וגיבור המיתוס הם הסיבה ששאלה זו נבחרה לעבודת המחקר.

העשרת המחקר – רבות נכתב אודות מבצע אנטבה, ובעיקר אודות גיבורו – יוני נתניהו. לאור ההד התקשורתי בישראל ובעולם כולו, ההשערה העולה היא כי לתקשורת היה תפקיד עיקרי בבניית המיתוס והפיכתו לשיח ציבורי ולזיכרון קולקטיבי. עם זאת, ברור שזו לא הייתה ידה הבלעדית של התקשורת, ותפקידה היה אמנם מרכזי, אך לא בלעדי, ורק בעזרת אישים ציבוריים חשובים ואינטרסים, ניתן היה לקדם בצורה כ"כ בולטת את מיתוס יוני נתניהו. נכון גם לומר שלטובת ההנצחה גויסו אנשים רבים כמו היסטוריונים ואנשי צבא שהנציחו את סיפורו של יוני נתניהו במבצע אנטבה, ולא הפוך. מאמרים רבים גם מעניקים תפקיד חשוב למשפחת נתניהו. והרי, תופעת ההנצחה של הבן שנהרג בקרב ידועה בכל העולם –

כאבה של משפחה שכולה הוא קשה וכבד מנשוא, והצורך למצוא משמעות למוות פתאומי באמצעות הנצחה היא תופעה חוצה גבולות ותרבויות (פכטר, 2016)

שיטת המחקר בעבודה זו מתמקדת במחקר של מאמרים, ספרים וכתבות עבר וכתבות מן ההווה על מבצע אנטבה ויוני נתניהו. תוך ניתוח מעמיק של משמעויות פוליטיות ואינטרסים לאומנים ואישיים. כמו כן, הניתוח יתמקד בחלוקה ברורה של כל הסיבות שהביאו להבניית המיתוס, וכיצד שומר המיתוס בידי התקשורת, אם כך היה.

בנוסף, בעבודה ייחקר באופן כללי תפקידה של התקשורת בחברה לאומית, ובארץ ישראל בפרט, וכיצד הדבר בא לידי ביטוי במיתוס יוני נתניהו והשגרתו בחברה הישראלית עד היום.

מבנה העבודה – תחילה תוצג הביוגרפיה הכללית והמקוצרת של יוני נתניהו, וזאת על מנת להמחיש את היותו אדם ככל האדם, בעל הצלחות וכישלונות, וגם הצלחות צבאיות גדולות.

לאחר מכן, ייחקר תפקידה של התקשורת בהבניית מיתוסים ונרטיב לאומי, יצירת דעת קהל.

בפרק השלישי ינותחו כל הסיבות שהביאו לקידום מיתוס יוני נתניהו, ספרים, מאמרים וכתבות בנושא, מעבר ומהווה.

לסיום אדון באופן מפורט בכל הממצאים שעלו מהפרקים ואגיע למסקנות אודות שאלת המחקר.

1.0 יונתן נתניהו – ביוגרפיה

נתניהו נולד בשנת 1946 בארה"ב (ניו-יורק), שם שהה אביו במסגרת שליחות ציונית-מדינית, עד גיוסו שב ונסע בין ישראל לארה"ב. בגמר לימודיו התגייס לחיל הצנחנים והשתחרר בשנך 1967. יוני השתתף, במסגרת שירות המילואים בקרב אום אל כתף, בסיני, וכן בקרבות דרבשיה וג'לבינה בגולן. בראשית שנת 1969, לאחר שסיים את לימודיו בארה"ב, התגייס יוני לצה"ל לשירות קבע. הוא התנדב ליחידה מובחרת – סיירת מטכ"ל. עד מהרה הוכיח את כישוריו ובשנת 1970 קיבל את הפיקוד על פלוגת 'חרוב' בסיירת, הפלוגה בפיקודו של יוני, נחלה הצלחות מבצעיות רבות. במלחמת יום הכיפורים עלה יוני לרמת הגולן כמפקד קבוצה נבחרת של לוחמים והשתתף בשורה של קרבות ובמבצעים.